

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 5. De baptismi forma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

Repetitio
cæremoni-
arum cur,
& quando
abolita.

scapulas, exinde exquiritur ab eo, si credat in Deum
Patrem omnipotentem, &c. (sub responsione quo-
trina interrogationis trina mersione cæremoni-
sordibus vetustatis abluitur. Plura testimonia
iis, quæ de singulis cæremoniis ante baptis-
mum adhibitis sigillatim diximus, sibi lecto-
facile comparabit. Vnde vero causa huius
suetudinis peti debeat, multi multa dicere
sunt, verum illud aptius, & commodius
videtur, ut ad infantes recens natos referatur.
Nam, cum hi prioribus scrutiniis, in qua
stata cæremoniæ fiebant, minimè adhibitis
in baptismo eas repetere, necesse erat, ne
nino sine cæremoniis abluerentur. Et, quod
minimè fas videbatur, aliquam cæremoniam
erga pueros adhibere. qua adulti cæremoniis
& consuetudo introducta fuit, ut occidit
puerorum adulti denno easdem cæremoniis
reciperent. Atque ex hac ratione rursus
gitur, hunc ritum simul cum adultorum
ritismo defuisse: quoniam parvuli iis cæremoniis
quæ ante baptismum ad probandos cathe-
chumenos fiebant, nullo modo indigebant
idque eas non ante baptismum fieri, sed in
so baptismum, rectius visum est.

De baptismi forma.

C A P. V.

DE baptismi forma, qualis primis temporibus fuerit, si quicquam aliud, inter alios

thores discrepat: nec mihi satis facile est, hanc
 quæstionem definire: cum & contra multos
 Authores sentire, necesse sit, & ipse mihi pro-
 poluerim, commendationem acquirere potius
 probando mea, quam refutando aliena. Acce-
 dit aliud incommodum, quod quæstionem
 omnibus Theologis communem tractare nunc
 primum cogor, qui de rebus ad solos ritus, at-
 que antiquitatem pertinentibus semper antea
 disputavi. Rem igitur istam fere in hunc mo-
 dum aggrediar: primo, aliorum sententiam
 simpliciter refectam: tum subiectam meam: in
 qua ipsa non fieri possit necnè, sed an factum
 fuerit, dissetetur. Atque ut summam mei pro-
 missi compleam, multi ita dicunt, Apostolos
 Christi diuinitatem barbaris nationibus per-
 suadendi potiore curam gessisse, atque adeo,
 ut ea altius in hominum corde defigeretur, in
 eius nomine baptismi sacramentum admini-
 strasse: non quidem quasi ea legitima, & vul-
 garis forma esset: verum ex diuina dispensa-
 tione, quæ rerum formas, ac materias pro rei
 opportunitate commutat. Nec desunt his Au-
 thoribus rationes, quibus suam sententiam
 firmare, ac stabilire conantur. primo occurrunt
 varia ex Actis Apostolicis testimonia, cap. 2. 8.
 10. 11. & 19. vbi baptismus *in nomine Christi*, aut
in nomine Domini Iesu collatus perhibetur: tum
 Sane Pauli maxime confirmat autoritas 1. ad
 Corinth. 1. quando eos reprehendens, qui di-
 cebant: *Ego sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero
 Cephe, ego vero Christi*, inquit, *diuisus est Christus?*
quid Paulus crucifixus est pro vobis: aut in nomine

Apostolos
 in nomine
 Christi bap-
 tizate,
 quidam ex-
 ultimarunt.

Baptizari
in nomine
Christi, &
in nomine
Trinitatis,
nihil dif-
ferre ali-
quorū fuit
opinio.
Baptismus
semper mi-
nistratus
fuit in no-
mine Tri-
nitatis.

Pauli baptizati estis? & ad Rom. 6. ubi loquitur
prismatis mysteria exponens, an, ait, quare
fratres, quicumque baptizati sumus in Christo,
quib. locis, baptismū in Christi nomine
fuisse, deducunt Alij autē putant in Christi
mine, aut sanctissimæ Triados baptizati
ratione differre: quorum ea ratio est, quia
Christum dicit, simul etiam Patris perlocutione
quo vnctus est, & Spiritum sanctum, quo vn-
ctus, significat. Sed vera, & germana ratio
est, quam nos sequimur, baptismi forma
cum expressis, distinctisque trium personarum
sanctissimæ Triados, hoc est, Patris, & Filij,
Spiritus sancti nominibus semper fuisse, ut
in nomine idem fuerit, ac nominandō: nec
quam Apostolos, vel qui post eos fuerunt
communi forma, ac ratione discelsisse, nisi
nim à Domino, & Seruatore nostro illius
ceptum fuerat, cum Matth. ultimo inquit, in-
tes, docete omnes gentes, baptizantes eos, in nomine
Patris, & Filij, & Spiritus sancti. in quo ueteri
nomine Catholica Ecclesia, diuinitus edoc-
trime intellexit, non uirtutem, aut fidem in-
dicari, sicut alijs scripturæ locis solet, Ioan. 1.
21. Matth. 16. & Marc. 14. sed tres personas
sanctissimæ Triados distinctè nominandas esse
quoniam eo loco Christus non solum prater-
tum, sed etiam ritum, formamque baptizandi
Apostolos docere uoluit: sicut explicant
Iustinus Martyr Apolog. 2. pro Christianis
fidem, Leo Papa Epist. 4. ad uniuersos Siciliæ
Episcopos cap. 3. Athanasius serm. 3. contra
Arian. Ioannes Chrysostomus Homil. 16. in bap-

ad Roman. & Fulgentius lib. de Incarnat. cap. 11. Atque hac baptismi forma Apostolos semper usos fuisse, cum aliis locis pluribus, tum Actuum 19. facile probatur. Nam ibi Paulus, postquam aliquot Ephesios reperisset, qui se baptismi initiatos assererant, eos interrogavit: *si Spiritum sanctum accepistis credentes? at illi dixerunt: sed neque, si Spiritus sanctus est, audivimus.* tunc crucius Paulus interrogavit: *in quo ergo baptizati estis?* Quae interrogatio sine dubio declaratur, ne quivis more solito, & ea forma, qua ceteri utebantur, non audito Spiritus sancti nomine baptizari: quia nimirum tunc baptismus absque Spiritus sancti invocatione, atque appellatione non daretur. Ergo etiam Apostolorum tempore in baptismi forma, distincta trium personarum invocatio fiebat. quod praecclare intelligit Beat. Paulus iterum eos baptismi Christi, & forma consueta initiari praecipit. Praeterea ipsorum canones id ipsum testantur: nam in 49. refellitur baptismus in Domini morte collatus: quia Christus non dixit, *in morte mea baptizate, sed baptizate eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: si quis, inquit, Episcopus, aut presbyter non trinam immersionem unius mysterij celebret, sed semel mergat in baptismate, quod dari videtur in Domini morte, deponatur. non enim dixit nobis Dominus, in morte mea baptizate: sed eantes, docete omnes gentes: baptizate eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Atque ob id Author Constit. li. 3. c. 16. de eadem rescribit. *deinde vel tu Episcopus, vel tibi subiectus presbyter, sacram super ipsos dicens, an nominans invocationem*

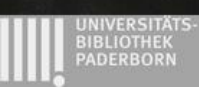
Patris, & Filij, & Spiritus sancti, baptizati in
 aqua: & lib. 7. cap. 23. de baptismo & Spiritu
 presbyter iam antea precepimus: ac nunc cum
 cimus, quod baptizare debis, quem admodum in
 nus precepi nobis, dicens: cunctes, docete omnes
 tes, baptizate eos in nomine Patris, & Filij, &
 ritus sancti, docentes eos seruare omnia, quae
 vobis: Patris, qui misit: Christi, qui venit, &
 qui testimonium dedit. Qui bus mire contentum
 quae summi Pontifices multis locis decreta
 Clemens Papa Epist. 3. de Offic. sacerdotum
 clericorum. praecipit, vt trium personarum
 latione baptismum administrant: baptizati
 autem, inquit, vnusquisque in aquis perennan-
 mine trine beatitudinis super se inuocato. Petrus
 cap. si reuera, & multi sunt de consecrat. dicitur
 4. baptismum, in Christi nomine datum
 tum esse vult. Zacharias autem cap. 4. de
 eadem distinct. baptismum non nisi in
 Patris, & Filij, & Spiritus sancti confertur
 definit. Accedit ratio, quoniam distinctio
 sanctissimae Triados, tanquam dignioris
 qua versatur, ac velut fundamenti, causa
 principalis tam baptismi, quam ceterorum
 mysteriorum nouae legis semper ad saltem
 necessaria fuit: baptismus autem modo
 sacramentum, modo Ecclesiae ianua nota-
 nus a diuinis literis, quam a sanctis Patribus
 appellatur. Ergo in solo Christi nomine ap-
 stolos baptizasse, veritati minime conformi-
 neum est: cum in eo tres sanctissimae Triados
 personae nequaquam exprimantur. siquidem
 Christus, vt Deus, se ipsum vnxit, vt hominem
 liqua

etque professio Patris vngentis non satis ap-
 pareat. vngi quoque Spiritu sancto, solum per
 quandam accommodationem dicitur: re-
 ueta enim Christus ipsomet Verbo, atque e-
 ius diuinitate vnctus est. Non negaue-
 rit tamen, probabile videri, Christi, aut Ie-
 su, aut Iesu Christi nomen aliquandiu appo-
 situm fuisse, addito item Domini nostri, sed non
 omisso Patris, & Spiritus sancti nomine, hac
 forma, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij e-
 ius Iesu Christi Domini nostri, & Spiritus sancti:
 quemadmodum Authores contrariae sen-
 tentiae volunt, eius nomen gratius, atque ama-
 bilius humanae infirmitati contingeret. Atque
 hanc sententiam Actorū, & S. Pauli locis sub-
 esse, B. Cyprianus testatur Epistr 73. ad Iubaia-
 num, vbi verba Actor. 2. penitentiam agite, &
 baptizari unusquisque vestrum in nomine Domini
 Iesu Christi in remissionem peccatorum, sic expo-
 nit: Iesu Christi mentionem facit Petrus, non quasi
 Patremmitteretur, sed vt Patri quoque Filij adiun-
 gatur. Denique vbi post resurrectionem à Domino
 Apostoli ad gentes mittuntur; in nomine Patris, &
 Filij, & Spiritus sancti baptizare gentiles iubentur.
 Quomodo ergo quidam dicunt foris extra Ecclesiam,
 & contra Ecclesiam, modo in nomine Iesu Chri-
 sti obsequi, & quomodocunque gentilem baptiza-
 tum remissionem peccatorum consequi posse: quando
 esse Christus gentes baptizari iubeat in plena, &
 aduata Trinitate? Eodem modo etiam illa in-
 terpretantur SS. Fulgentius lib. de Incarnat. &
 gat. cap. 11 & Augustinus 3. contra Maxim. c.
 17. cuius optima illa ratiocinatio est: quod, si

Baptismus
 in nomine
 Christi
 quomodo
 accipiendus.

Curia bap-
 tismi for-
 ma nomen
 Christi ad-
 decetur.

cut ex verbis Ioann. 1. omnia per ip[su]m facta sunt
 & sine ip[s]o factu[m] est nihil, colligere no[n] debet
 Spirit. sanct. ab opere creationis exclusu[m]
 istis baptizetur unusquisque vestrum nomine
 mini nostri Iesu Christi, concludi non potest
 Patris, & Spiritus sancti nomine baptizati
 fuisse: quia licet in nomine Iesu Christi bap-
 tizati fuerint, tamen vna persona alius con-
 cludit. quod si haec responsio omnem diffi-
 cultatem penitus haurire non videtur, libera-
 tori erit, quam malit. ex sequentibus etiam
 dici enim potest, Christi nomen nihil aliud
 quam institutione[m] significare: quem admodum
 ex loco Act. 19. perspicuum est. ubi statim
 dicit. His audientibus, statim baptizati sum in nomine
 Iesu, hoc est, baptismo Christi in nomine
 quia antea solo Ioan. baptismo fuerant bap-
 tizati. Hec quoque sententia commode sub hoc
 test: ut ij, quos ad Christum conuertendi
 zari, mandabant, Christi fidem ante bap-
 tizandum, distincte, atque expresse profiteretur: et
 minis expressio in illis verbis ad bap-
 tizantes referri debeat quod in
 videtur Act. 8. de Eunuchio baptizato: ibi
 ibi sic legitur. & ait Eunuchus: ecce aqua. quod
 prohibet baptizari dicit ei Philippus, si crederis
 corde: & respondens ait: credo filium Dei esse
 Christum: & iussit stare currum, & descendit
 utriusque in aquam, Philippus, & Eunuchus, &
 tunc ait eum. hic enim satis exprimitur, quod
 do Eunuchus in nomine Iesu Christi, hoc est
 eius fidei expressione salutari lavacro bap-
 tizatus fuerit, & rursus ibidem: cum ego crederem

Aliz expli-
 cationes
 baptizati in
 Christi no-
 mine colla-
 ti.

Philippo euangelizanti de regno Dei, in nomine Iesu
 Christi baptizantur viri, & mulieres. quo loco vi-
 detur licet, in nomine Iesu Christi, hoc est, creden-
 tes Philippo de eius nomine differenti, bap-
 tizatos esse. quo loquendi genere S. Paulus e-
 nim in epist. ad Galat. 3. vltus videtur, cum in-
 quit: quicumque in Christo baptizati estis, Christum
 induistis: significare enim volebat, in Christi fi-
 de, non alia tamen forma, quam saluator præ-
 ceperat, vitalibus aquis expiatis fuisse. quare
 S. Iohannes Damascenus lib. 4. de fid. cap. 10. in
 Christum, inquit, baptizatum esse, nihil aliud indi-
 cat, quam in eum credendo, salutifera aqua tingi. Vt
 et in Christi nomine vis efficiendi eius intelli-
 gitur: vt sensus sit, baptismum, sicut cætera sa-
 cramenta, suum robur à Christo Saluatore ac-
 cepisse. Quod, sicut veritati maxime consenti-
 tum est, ita græco textui non repugnat: in
 eo enim ἑνὶ ὀνόματι legitur: quæ præpositio
 causam, ac veluti fundamentum significandi
 vim habet. Apud Matthæum vero vltimo, cum
 baptismi formam in trium personarum expres-
 sione Christus Apostolis tradidit, ἐν ὄνοματι
 habemus: quod non causam, aut vim, sed ap-
 pellationem significat. Aut demum in Christo
 baptizati esse dicimur, quod ita simus bap-
 tizati, vt in Christum cooptati simus, & ei capiti
 tanquam membra connexi, & copulati. Cæte-
 rum etiam Apostolus interdum solius Spiritus
 sancti in baptismo meminit, vt cum 1. ad Co-
 inth. 12. inquit: omnes in vno Spiritu baptizati su-
 mus, nec tamen quispiam dixerit, perfectum bap-
 tisma fuisse, in quo solū sancti Spiritus nomen

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

inuocaretur. Quare de baptismo in virtute
sanctificatione Spiritus sancti accipienda
quemadmodum S. Basilius lib. de Spiritu
12. exponit. Atque ex his omnes aduer-
sum argumentationes facile refellantur
quicquam prodest ad dispensationem con-
gere: nam, si qua fuisset, eius Apostoli
Patres meminissent.

*Solius immersionis baptismum olim in
vfu fuisse.*

CAP. VI.

Quoniam vero in hoc sacramento
ministrando singularis quædam ab
ratio seruata fuit; iccirco eius quoque
consuetudinem necessario lectoribus
dam existimauit; tum ut ij, quibus veterum
perferuari in animo est, illos vere, & per
intelligant: tum ut falsam opinionem
quæ plerosque mortales obtinet, olim in
clesia receptum fuisse: ut baptismus aqua
fusione, vel aspersione conficeretur. Quod
proferuari, & docere nõ desinam, sola in
mersione, si necessitatis vsum excipias, in
clesia baptizari licuisse. Nam diuinarum
rarum peritis dubium non est, Christum
Apostolis præcepit, *⁹ euntes, docete omnes
baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus
sancti, verbo baptizantes mersionem esse
intellexisse, Quod quidem ex S. Chrysostomo*

Baptismus
solum per
immersio-
nem olim
in vfu, præ-
terquam
necessitatis
tempore,
⁹ Mat. 28.
Baptismus
per immer-
sionem à
Christo
præceptus.